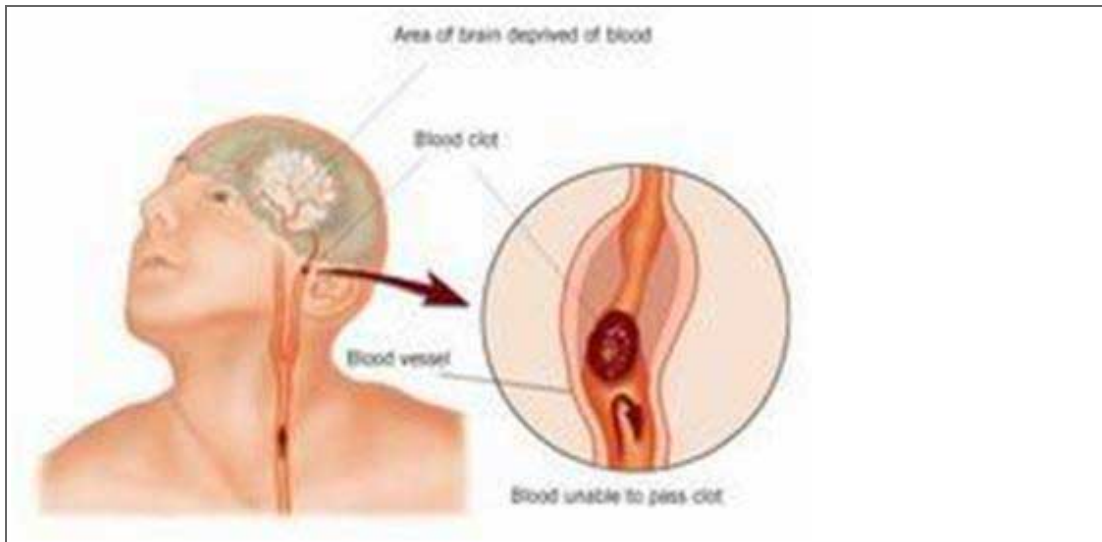

โรคหลอดเลือดสมอง (อัมพฤกษ์ อัมพาต)

โรคหลอดเลือดสมอง หรือ โรคอัมพฤกษ์ อัมพาต เป็นโรคที่พบบ่อยเป็นอันดับสามรองจากโรคหัวใจและโรคมะเร็ง พบได้บ่อยโดยเฉพาะในผู้สูงอายุและผู้ที่มีปัจจัยเสี่ยง เมื่อเกิดโรคแล้วจะก่อให้เกิดอาการต่าง ๆ ทางระบบประสาท ผู้ป่วยมักมีอาการทันทีทันใด แต่จะใช้เวลาในการฟื้นตัวค่อนข้างนาน ถ้าได้รับการดูแลรักษาที่ถูกต้องและรวดเร็วตั้งแต่แรกนั้น จะสามารถลดอัตราการตายและพิการลงได้มากหรือสามารถกลับมาใช้ชีวิตแบบคนปกติได้ โรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน เมื่อมีการอุดตันของหลอดเลือดในสมอง จะส่งผลทำให้สมองส่วนที่เคยได้รับเลือดมาเลี้ยงขาดเลือดไป เป็นผลให้สมองส่วนนั้นไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ อาการจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดและตำแหน่งของสมองที่ขาดเลือดโรคหลอดเลือดสมองแตก สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากภาวะความดันโลหิตสูงส่วนน้อยอาจเกิดจากหลอดเลือดสมองแตก ซึ่งแบ่งได้ดังนี้ ๑. หลอดเลือดแตกในเนื้อสมอง มีผลทำให้ผู้ป่วยมีอาการผิดปกติทางระบบประสาทขึ้นมาทันที เนื่องจากเลือดที่ออกจะไปกดเบียดเนื้อสมอง ทำให้สมองทำงานผิดปกติ และนอกจากนี้ยังเกิดความดันในโพรงกะโหลกศีรษะเพิ่มขึ้น ผู้ป่วยมักเกิดอาการปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน ถ้ามีเลือดออกมาเป็นจำนวนมากหรือเลือดออกในก้านสมองผู้ป่วยอาจหมดสติหรือเสียชีวิตได้อย่างรวดเร็ว ๒. หลอดเลือดแตกในชั้นเยื่อหุ้มสมอง สาเหตุมักเกิดจากการโป่งพองของหลอดเลือดสมองบริเวณฐานกะโหลกศีรษะ เมื่อมีเลือดออกในทันทีทันใด ผู้ป่วยจะมีอาการปวดศีรษะรุนแรงมากอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน บางคนอาจหมดสติหรือเสียชีวิตได้ตั้งแต่วะยะแรก จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการรักษาอย่างเร่งด่วน

อาการของโรคหลอดเลือดสมอง ผู้ป่วยจะเกิดการชาหรืออ่อนแรงของแขนหรือขาครึ่งซีก เกิดการสับสน พูดไม่ออกหรือไม่เข้าใจคำพูด เกิดปัญหาการมองเห็น เกิดการงุนงงเวียนศีรษะ เกิดอาการปวดศีรษะอย่างรุนแรงและเฉียบพลันอย่างไม่เคยเป็นมาก่อนหรือการ ชีมลง ลึนแข็ง พูดไม่ชัด

เกิดจากการทำงานของกล้ามเนื้อและปากผิดปกติ เดินเซ ทรงตัวไม่อยู่ อาจเกิดร่วมกับอาการอ่อนแรงบางคนอาจหมดสติทันทีซึ่งการหมดสติ เกิดจากสมองเสียชีวิตการทำงานไปมากโดยเฉพาะบริเวณก้านสมองหรือเกิดจากหลอดเลือดสมองแตกที่รุนแรง

ปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดโรคหลอดเลือดสมอง จากการศึกษาพบว่าปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดโรคหลอดเลือดสมอง มีดังนี้ ๑. ความดันโลหิตสูง เป็นสาเหตุที่ทำให้หลอดเลือดเสื่อม เนื่องจากแรงดันเลือดที่ออกมาจากหัวใจมีแรงดันสูงขึ้น ทำให้ผนังหลอดเลือดเสื่อมเร็ว ขาดความยืดหยุ่นและแตกเปราะง่าย ๒. เบาหวาน เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญรองจากภาวะความดันโลหิตสูง ๓. ความอ้วน ผู้ที่มีน้ำหนักตัวมาก มีโอกาสเป็นเบาหวานและ ความดันโลหิตสูงหรืออาจเป็นได้ทั้ง ๒ โรค ๔. ไขมันในเลือดสูง ทำให้หลอดเลือดแดงไม่ยืดหยุ่น เกิดการตีบตันง่าย เลือดจึงไหลผ่านไปเลี้ยงอวัยวะต่าง ๆ ได้น้อย ถ้าเกิดกับหลอดเลือดที่ไปเลี้ยงสมองจะทำให้สมองขาดเลือดและเป็นอัมพาตในที่สุด ๕. การสูบบุหรี่และดื่มสุรา การดื่มสุราจะทำให้หลอดเลือดเปราะหรือเลือดออกง่าย และการสูบบุหรี่จะทำให้อัตราการเกิดโรคหลอดเลือดสมองมากกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ ๖. ความเข้มข้นของเลือด ถ้ามีฮีโมโกลบินสูงกว่าปกติ ก็มีโอกาสเกิดโรคได้ ๗. โรคหัวใจ เช่น โรคหัวใจวายโรคเกี่ยวกับลิ้นหัวใจ ๘. ยาต่างๆ เช่น สเตียรอยด์ที่รับประทานยากุมกำเนิดร่วมกับเป็นความดันโลหิตสูง ๙. อายุที่มากขึ้น จะมีความสัมพันธ์ต่อการเสื่อมของหลอดเลือด ๑๐. การดำเนินชีวิต บุคคลที่ดำเนินชีวิตด้วยความเครียดไม่รู้จักผ่อนคลาย ร่างกายจะสึกหรอเร็วและเจ็บป่วยง่าย กล้ามเนื้อ ข้อต่าง ๆ ของร่างกายรวมถึงหลอดเลือดก็จะเสื่อมเร็วขึ้นด้วย

การป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง การป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง ทำได้โดยการค้นหาปัจจัยเสี่ยงและควบคุมรักษาปัจจัยเสี่ยงนั้นอย่างดีหรือ ตรวจสุขภาพ วัดความดันโลหิตตรวจเลือดเป็นประจำทุกปี ผู้ที่มีปัจจัยเสี่ยงควรดูแลตัวเอง รับประทานยาและปฏิบัติตามที่แพทย์แนะนำ รวมทั้งการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ในปัจจุบันมีเครื่องมือและการตรวจพิเศษอื่น ๆ เช่น ทำ CT Scan หรือการเอกซเรย์คอมพิวเตอร์สมอง จะช่วยในการวินิจฉัยได้แม่นยำมากขึ้นและทำได้อย่างรวดเร็ว มักจะทำในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบเฉียบพลันทุกราย การตรวจด้วยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า จะตรวจได้อย่างแม่นยำมากกว่าการทำ CT Scan แต่ใช้เวลานานกว่าและค่าใช้จ่ายสูงกว่ามาก จึงใช้ในรายที่จำเป็น การตรวจด้วยคลื่นเสียงความถี่สูงหรืออัลตราซาวด์ ใช้ตรวจหลอดเลือดโดยเฉพาะหลอดเลือดใหญ่บริเวณคอได้เป็นอย่างดี จึงเป็นที่นิยมใช้ในการตรวจหาโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตันบริเวณนี้ การตรวจหัวใจ รวมถึงการตรวจคลื่นหัวใจและการตรวจด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง ใช้ในกรณีที่สงสัยว่าอาจมีโรคหัวใจเป็นสาเหตุ การตรวจอื่น ๆ เช่น การตรวจเลือดเพื่อหาปัจจัยเสี่ยงของโรคและการตรวจภาพรังสีปอดการตรวจด้วยการฉีดสีเข้าหลอดเลือด ทำได้โดยการผ่านสายสวนเข้าไปในหลอดเลือดและฉีดสี เพื่อดูหลอดเลือด เป็นวิธีที่ค่อนข้างยุ่งยาก ใช้เฉพาะบางกรณีที่มี

ความจำเป็น เช่น การตรวจหาหลอดเลือดโป่งพองในสมอง การตรวจเลือดเพื่อค้นหาโรคที่เป็นปัจจัยเสี่ยงของโรคหลอดเลือดสมอง ได้แก่ การตรวจระดับน้ำตาลในเลือด เพื่อดูโรคเบาหวาน การตรวจไขมันในเลือดและการตรวจนับเม็ดเลือด

การรักษาโรคหลอดเลือดสมอง ในปัจจุบันทำได้โดยการให้ยาหรือการผ่าตัด สิ่งที่สำคัญคือ ผู้ป่วยจะต้องรีบไปพบแพทย์โดยด่วนที่สุดหลังจากเกิดอาการ เพราะถ้ามาพบแพทย์เร็วภายใน ๓-๖ ชั่วโมง ก็จะมีโอกาสที่ได้รับการรักษาที่ได้ผลดี เนื่องจากในช่วง ๓-๗ วันแรกของการเจ็บป่วยเป็นระยะวิกฤติที่อาจทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตได้ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาในโรงพยาบาลหรืออยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์ อย่างใกล้ชิด สำหรับค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาผู้ป่วยค่อนข้างสูง คือรายละไม่ต่ำกว่า ๑ แสนบาท และมีการประเมินพบว่า ในประเทศไทยมีผู้ป่วยโรคนี้ปีละไม่ต่ำกว่า ๑๕๐,๐๐๐ ราย เมื่อท่านผู้ฟังได้ทราบเช่นนี้แล้ว เราควรระมัดระวังในการดำเนินชีวิตและป้องกันตนเองไม่ให้มีความเสี่ยงต่อการ เป็นโรคนี้ เพราะถ้าเป็นแล้วก็ยากที่จะทำการรักษาให้หายขาดได้ ดังนั้นการป้องกันจึงเป็นสิ่งที่ดีที่สุด(สำนักงานบริการวิชาการ/มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย ๘ เม.ย.๒๕๕๓)